

Живорад Ајдачић

Кукавичлук или сѣиновање? Полиѣика ѣонизила умейносѣ

Први пут у историји Стеријиног позорја које је ове године у Новом Саду играно 62. пут, жири није доделио ни једну појединачну Стеријину награду.

После одгледаних 9 представа на фестивалу, жири је једногласно одлучио да не додели појединачно ни једну предвиђену награду, већ додељује колективно признање свим учесницима фестивала, а специјална награда – публици Позорја. Жири у чијем саставу је глумац Мики Манојловић, Александар Поповски, Никита Миливојевић, Исидора Жебељан и Емина Елор начине недопустив скандал, бавећи се политиком, цинизмом и бахатошћу.

Жири је узбуркао нашу културну сцену и навео готово сваког позоришног радника да се запита: Шта се иза поменуте одлуке крије? Наша најнаграђиванија драмска списатељица професорка Милена Марковић каже: „Можемо да се

мрзимо, али не и да сечемо грану на којој седимо.”

Одлука жирија да се не додели ни једна награда на Великом Позорју, које од ове године поново постаје фестивал домаћег текста, је за вишеструку добитницу Стеријине награде непримерена, бахата, будаласта, глупа и опасна. Милена истиче: „Када си у жирију, ниси изабран за Бога, него од понуђеног да наградиш најбољег према свом укусу и критеријуму.” Марковићка истиче: „Да није ствар у томе да ли би награду добили Душан Ковачевић, Вук Бошковић или ја, или Игор Вук Торбица, Кокан Младеновић или Иван Милошевић, Нада Шаргин, Јована Гавриловић или Бојан Жировић. Можемо ми између себе да се волимо, мрзимо, миримо и завидимо једни другима, али никада не смемо да сечемо грану на којој седимо. Та одлука није храбра, ни револуционарна, нити су они из жирија по-

казали свој укус и интегритет. Они су се просто посрали у шерпу из које једу. Јер ми сви, награђивани и власници будућих награда добро памтимо и пратимо своје и њихове покушаје, промашаје и осредња остварења. Ватра мора да се одржава, и када тиња не сме да се угаси. Изгледа да ови генији (жири) нису достојни чувари ватре.”

Директор Стериног позорја и овогодишњи селектор др Мирослав Мики Радоњић: истиче да „Овај фестивал не може да буде бољи од нашег позоришта у целини, већ да показује реалну слику продукције у једној сезони, реализоване по домаћем драмском тексту.” Радоњић истиче да од 9 селекованих представа у такмичарском делу програма, њих 6 је већ учествовало на 20-ак фестивала у земљи и иностранству и на тим фестивалима освојило неколико десетина награда. Радоњић уз опаску да и даље не жели да коментарише одлуке жирија – „без икакве сумње, реч је о остварењима респектабилних уметничких и естетских домета.”

У писму које је председник Удружења драмских писаца Србије Миладин Шеварлић, поводом одлуке жирија 62. Позорја, упутио „Новостима”, каже:

„Наведена слика може се очито, употребити као парадигма у оквиру које сагледавамо завршницу овогодишњег Стеријиног позорја. Жири, састављен од часних дама и

господе донео је одлуку без преседана, која представља циничну злоупотребу положаја, те са напуханих висина оцењује уметничку ситуацију, што се, тамо доле, на трулим даскама, залуд напреже да досегне критеријуме које помену та господа и даме еманирају. Елем, да ли је жири доведен да процени најбоље од понуђеног или је реч о ’5 величанствених’ који своје критеријуме пројектују мимо стварних животних околности? Стварност у којој данас живе и раде наши уметници није, по мишљењу жирија, досегла циљеве прокламоване од стране Иве Андрића и других великана наше културе. Жири одлучује да додели заслужну награду свим учесницима и целокупној публици. Не знамо да ли је награда апстрактна, или ће, ипак, бити одштампана која хиљада диплома. Понижавајућа милостиња нејаким уметницима и признање публици која је све то издржала. Најзад, сматрамо да је својом неозбиљном, неутемељеном, дрском, бахатом, поспрдном, циничном, самољубивом, непринципијелном, лицемерном, антикултурном, арбитражном, непромишљеном, провокативном и дакако, деструктивном одлуком, жири компромитовао саму институцију Стеријиног позорја и понизио уметнике, који су, са вером, надом и љубављу, на томе позорју учествовали.

Поред драмских писаца, готово да нема позоришног уметника који није остао затечен свакако несвакидашњим, а по мишљењу већине, и нечувеним потезом жирија 62. Стеријиног позорја, за који се махом сви слажу да је успео да понизи како саму институцију Позорја, тако и сваког појединачног уметника који је у њему учествовао.”

ЛЕВИЈУ ТОРТА У ЛИЦЕ

Повицима „Напоље из Београда” и комадом торте са шлагом која му је снажно прилепљена на лице, наступ Бернара Анрија Левија, једног од најконтроверзнијих француских и европских филозофа и писаца данашњице, прерастао је у Београду у инцидент. Леви је у Београд стигао као гост фестивала „Белдокс”, са документарним филмовима *Пешмерге* и *Бијка за Мосул*, који је снимео у Сирији, и чије су пројекције биле заказане у дворани Културног центра у Београду. Леви се појавио пред препуним гледалиштем и бројним новинарским и телевизијским екипама, заједно са истомишљеником редитељем Гораном Марковићем који је са њим требало да разговара о овом филму. Леви је успео да каже како су његови документарци настали на основу репортаже коју је направио о Курдима и жеље да им помогне, због чега је код француског председника Франсоа Оланда довео у Париз 8 курдских команда-

ната, а онда се из публике провукао младић, који му је снажно „пљуснуо” комад торте у лице. Покушавајући да покаже да га то, ипак, није претерано збунило – комадима торте често га гађају у Француској, што је постао део „перформанса” који прати његове наступе, Леви је још неколико тренутака имао прилику да говори о филму, а онда се на бини појавио младић са транспарентом „Леви је империјалиста и фашиста” – човек који вам говори о демократији и борби за слободу подржава империјализам, а позивао је и на интервенцију у Југославији, још пре него што се Југославија распала 8 година пре Нато бомбардовања – узвикивао је младић, коме је из дела публике стизала подршка звиждуцима и скандирањем „Напоље из Београда”, али после покушаја другог младића да физички нападне Левија, гост из Француске је у пратњи обезбеђења, директора фестивала Младена Вушуревића и организатора, напустио салу. После неколико минута, када се појавила полиција, Леви се, ипак, вратио у салу, уз речи да је врло занимљиво то што се догодило. „Драго ми је што сте погледали овај филм, част ми је што је ’Белдокс’ изабрао да их прикаже, и данас желим да кажем оно што сам изјавио и у новембру 2000, када сам дошао овде – Живела демократска и европска Србија”, рекао је Леви,

подсећајући да је у Београду говорио и 1991, када је овде био са својим пријатељима, писцима Данилом Кишом и Филипом Давидом, да је 1993. подржао протесте београдских студената, и да је његова подршка у борби за слободу људи остала иста.

На узвике да је 1999. био један од гласних промотера против Србије, и да се никада није огласио против страдања Срба на овом простору, Леви је одговорио да је сматрао да Србија треба да се ослободи Слободана Милошевића.

„Мислио сам да је нанео штету овој земљи и овом региону, и од почетка кризе 90-их година залагао сам се за политичко решење против Милошевића. Сматрао сам да је требало све урадити да се Балкан њега ослободи, јер је био ратни хушкач. Милошевић је живео од рата, док су други умирали. То је био мој став док су трајали ратови у Босни и на Косову, и то сам рекао у Београду и у новембру 2000. године.”

На питање новинара „Новости” како коментарише то што су готово сви његови наступи и у домовини и у иностранству углавном испраћени неким скандалозним сценама и инцидентима, како због његових политичких ставова, тако и због филозофских и публицистичких расправа и текстова, Леви је само поновио оно што је већ рекао.

Многобројни Срби настављају да му пребацују његову подршку

Муслиманима у Босни током конфликта у овој бившој југословенској републици, у коме је између 1992 и 1995. било 100.000 мртвих, пише регионални дневник “Уест-Франс”, пише да је Леви поново добио торту у лице на пројекцији свог новог филма у Београду. Сличну вест пренела је и „Раша тудеј” на француском језику, наводећи да су у Београду истакли паролу на којој је писало да Бернар Арни Леви подржава „империјалистичке убице”. Колико је Бернар Арни Леви непопуларан филозоф и међу франкофонима, показује податак да је први пут шлагом био умацкан још далеке 1985. Последњи пут му се то, пре Београда десило 2015. у Белгијском граду Намиру. Оба пута то је урадио Белгијанац, Ноел Годен који „тако кажњава” неомилљене личности, а Леви му је главна мета. Поред тога, француски филозоф је тортом „почашћен” 10-ак пута, а само на париском сајму књига, 2006. године, то му се догодило 2 пута.

КУСТУРИЦА О ЛЕВИЈУ

Кустурица је записао у свом дневнику да је 1995, када је у Кану добио другу „Златну палму”, „Париски Монд” објавио један ружан текст, само зато што се супроставио Левијевим ставовима. Јер, када је 250.000 Срба протерано из Хрватске у највећој акцији етничког чишћења у балканском рату,

Леви је схватио да је то „Самомотивисано етничко чишћење”, и о томе је ћутао.

Организатори фестивала из Београда поводом напада на Левија траже од Београда и државе Србије да се заштити гост фестивала и омогући слобода говора, а нису објаснили колико су потрошили средстава за наведени фестивал и госта који вређа Србију и српски народ!

Поставља се кључно питање: Колико су организатори фестивала „Белдокс” добили средстава од културе Града и Србије, колико је плаћен долазак србомрзца Бернара Арнија Левија и како се догодило да на промоцији уз њега стоји његов истомишљеник по односу према Србији, редитељ Горан Марковић?

ГОРАН КОЗИЋ О ЛЕВИЈУ

Цитираћу истакнутог критичара и новинара Горана Козића, из текста објављеног у „Политици” средином маја 2017. године:

„Онај филозоф што га мој имењак, Марковић, познати режисер, вода као мечку около добио је торту у фацу и не могу да кажем да ме је због тога било срамота. Напротив. И њему је био диван дан, а и многим Србима који су то видели. Нисам рекао свим Србима. После чујем да је то овом мотивационом говорнику 8. торта у лице током

његових турнеја мира и разума! Шећераш? Посластичар? Зависник? Ко ће га знати... Да ли сам рекао – турнеја? КХМ, да, хајде да се подсетимо једне (филм *Турнеја*, Горана Марковића, 2008, седео сам на балкону „Сава центра” са целом жутом врхушком, одакле ми неподобном карта – не знам!).

Када је ономад министарка просвете хтела да пензионисе Дарвина, већинска јавност је хтела да је скрати за главу, што извесно не би била велика штета, међутим појавили су се неки нови елементи против Дарвинове теорије.

Наиме, Горан Марковић, филмски радник, уверио је научнике и случајну публику да на његовом случају Дарвин не би могао да докаже своје претпоставке. У ствари, нико не би могао да објасни како је од онако дивног редитеља настао такав човек, са таквим ставом према сопственој нацији. Ова карика која недостаје декларисала се мондијалистом још ономад кад је изјавила у сутон једне београдске вечери и једне неспретне власти, како се никад није осећала боље него док је бомбардован Београд.

Ја се, међутим, нисам осећао никад горе него на премијери филма *Турнеја* нашег кандидата за Оскара. Парадоксално, али сасвим реално, ова номинација по свему је била оправдана и очекивао се срећни исход, зато што је филм анти-српски, дилетански режиран и са

дилетанским сценаријом, (такође Горан Марковић), по коме су глумци будале, а Срби убице. Насупрот њима имамо праведне Хрвате, људине и сетне Босанце који нам шапћу док притиснути драматургијом и премијеровим обезбеђењем једва дишемо на балкону Сава центра... Ја нисам смео да кажем „УА” зато сам – риба! Покушавам то овим текстом да исправим. Филм је направљен као нискобуџетска анегдота чиме га не подцењујем, него подсећам да је *Мед Макс* на исти начин зарадио милионе али није био кандидован за Оскара, зато што се анегдоте не кандидују за Оскара.

Међутим, ова анегдота пледира да има и уметнички дојам и идеолошку потку и намеру да буде истинита, самокритична, катарзишна! Глумци су глупи, борци су пијане, ретардине, крезаве ништарије, Срби су балега. Али нису сви Срби балега, и нису сви кандидовани због тога за Оскара. Такође не пристају баш сви да ако већ морају да једу фекалије, да хвале кувара... Јосиф Татић је играо феноменално (био) да више и не мора да глуми већ само да се појављује као некад Марлон Брандо, као некад Павле Вујисић. Дobar је био чак и Воја Брајовић, кога иначе не подносим, и епизода са библиотекарком је била сјајна (потрудио се режисер, ето шта хоћете, и Србигину...). Сергеј Трифуновић (кога

тек не могу да видим очима) био је сјајан. Глумећи крволочног Аркана који садистички убија ратног заробљеника, Хрвата, певајући хит тадашње супруге а данас удовице, српске мега звезде Цеце Ражњатовић!

Наравно Горан, а не Сергеј, у номинацију за Оскара уврстио је, осим осуде целог српског народа, и Цецу појединачно, за сваки случај и због бољег утиска...

Са гађењем устајем од компа, гурај ти имењаче, даље на својој животној турнеји, само напред, против Срба јер на други начин ти Оскара можеш да видиш само на слици, само напред, ми ћемо се стидети уместо тебе. Али ако овог пута не успеш мораш и јаче и отвореније да удариш по нама, немој да се женираш, уметност је у питању. Ово са филозофом Левим добар ти је покушај. Порукама бацачима торти: Пробајте са залеђеном тортом. Као и мој имењак Марковић, и други примати себи придају божански значај и петљају се у свој посао о коме немају појма. Тако и бивша уредница „Политике” у опозиционом недељнику прозива изабраног председника што није решио статус „Политике”. Али, сестро, па ти си била уредница „Политике”, шта си ти урадила за „Политику”... Стварно сам смешан. Шта је за „Политику” могла да уради бивша шефица Деска, сарајевског „Ослобођења”... “